

รักษาใจ

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ทำไมต้องฟังธรรม ต้องฟังธรรมเพราะเราเชื่อตัวเราไม่ได้ ถ้าเราเชื่อตัวเราได้นะ ธรรมะเห็นใหม่ โอปนียโก จงเรียกร่องสัตว์ทั้งหลายมาดูธรรม ถ้าใจเราเป็นธรรม เราอยู่ที่ไหนมันก็เป็นธรรม แต่ใจเราไม่เป็นธรรม

เขาบอกว่า “ธรรมะเป็นธรรมชาติ”

ถ้าธรรมชาติมันอยู่ที่ไหนมันก็ต้องเป็นธรรม เพราะธรรมชาติมันมีอยู่แล้วโดยดั้งเดิมของมัน มันจะเป็นธรรมชาติของมันอยู่แล้ว แต่นี่มันไม่ใช่ เพราะอะไร เพราะใจเรามันมีวิชา ทั้งๆ ที่เรามีบุญกุศลนะเห็นใหม่ เรามีกุศล เราเกิดเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา เขาเกิดเป็นมนุษย์กัน พบพุทธศาสนาเหมือนกัน เหมือนไก่ได้พลอย เดินเหยียบกันไปเหยียบมา วัดวาอารามมีอยู่ทั่วไปทั้งหมดเลย

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอยู่ทั่วไปเลย แต่ใจไม่เป็นธรรม พอใจไม่เป็นธรรม ถ้าใจเป็นธรรมคนนั้นเป็นคนล้ำหลัง คนนั้นเป็นคนไม่ทันคน คนนั้นเป็นคนรกโลก แต่ถ้าใจมีกิเลสในหัวใจ คนนั้นเป็นคนดี

การทำคุณงามความดีมันมีความดีทั้งทางโลกและทางธรรม ทางโลกเห็นใหม่ ทางโลกคือตัณหาทะยานอยาก คือความเห็นแก่ตัว ทางธรรมเป็นการเสียสละ ยิ่งเสียสละเห็นใหม่ กลิ่นของศีล กลิ่นของธรรม มันหอมทวนลม แล้วธรรมมันอยู่ที่ไหนล่ะ

นี่ครูบาอาจารย์ท่านบอกธรรมมันสถิตอยู่บนหัวใจของสัตว์โลกนะ ภาชนะที่จะบรรจุธรรมที่สัมผัสธรรมได้คือความรู้สึก คือหัวใจของสัตว์โลก แล้วหัวใจเป็นของรักษายากที่สุด สมบัติในโลกนี้สมบัติที่มีอยู่ทั้งหลาย มันเป็นสมบัติสาธารณะ

คุณิ เวลาแก้วแหวนเงินทอง เขาปล้นกัน เขาชิงกัน เขายักย้ายถ่ายเทกันได้ สมบัติ เขายักย้ายถ่ายเทกัน เขาแย่งชิงกัน แต่คุณงามความดีในหัวใจของสัตว์โลกมันแย่งชิงกัน ไม่ได้

แต่คำว่าโลกเห็นใหม่ ทำประชาสัมพันธกัน จัดฉากกัน ใส่หน้ากากเข้าหากัน เพื่อจะให้มันเป็นคุณงามความดี เพื่อจะให้มันเป็นธรรม แต่ในหัวใจมันเร่าร้อน ไฟอยู่ที่ไหนมันก็ร้อน ไฟจุดที่ไหนมันก็ร้อน ดิหรือชั่วอยู่ที่ไหนมันก็เป็นดิหรือชั่วตามธรรมชาติของมัน หัวใจเป็นสิ่งที่รักษาหาก

สามเณรนะ พุดถึงว่าเวลาเราบวชเณร ถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “อายุเท่าไรถึงจะบวชเณรได้” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “เด็กที่มันไล่กาได้ เวลานกมาแค่ไล่มันออกไปได้ นั่นบวชเณรได้”

ขณะบวชเณรได้นะ เณรอายุ ๗ ขวบยังเป็นพระอรหันต์ได้ การบวชพระต้องอายุเท่าไร? ต้องอายุ ๒๐ ขึ้นไป เพราะบวชพระศีล ๒๒๗ พอบวชขึ้นมาแล้วต้องมีธรรมวินัย ต้องมีข้อวัตรปฏิบัติ ต้องให้มีสามัญสำนึก ต้องมีความสำนึกถึงสิทธิส่วนบุคคล สิทธิของสงฆ์ สิทธิของต่างๆ เห็นใหม่ ต้องอายุ ๒๐ ปีขึ้นไป

เราอายุเกิน ๒๐ แล้วมาบวชเป็นพระกัน อายุเราเกิน ๒๐ วุฒิภาวะมันควรจะเข้มแข็งขึ้นมา วุฒิภาวะมันควรจะเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา ไม่ใช่เป็นเด็กอ่อน ใจของตัวเองก็รักษาไม่ได้ ความรู้สึกของตัวเองก็ไม่มี

สิ่งต่างๆ ธรรมะเป็นธรรมวินัย ธรรมวินัยอยู่ในนวกวาทัง อยู่ในบุพพสิกขาัง อยู่ในพระไตรปิฎกัง แล้วในหัวใจของเรามีบ้างหรือเปล่าละ ความเป็นหัวใจของเรา เราเป็นคนขึ้นมา สิ่งที่เป็นธรรมวินัยมันมีขึ้นมา มันมีความละเอียดใหม่

มีหิริ มีโอตตปปะ ความสะดุ้งกลัวต่อบาป ความรู้สึกของในหัวใจมันมีกับเราไหม ถ้ามีกับเรา นี่ใจเราเป็นพระใจ อายุ ๒๐ ถึงบวชพระได้ นี่เราก็อายุ ๒๐ เกินแล้วพรรษามากขึ้นไปนะ มันก็ทบเข้าไป พอทบเข้าไปแล้วจิตใจของเราอยู่ไหนละ

สิ่งที่รักษายากที่สุดคือความรู้สึก คือหัวใจนี้รักษาได้ยากที่สุด มันถึงต้องมีข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา เพื่อเป็นกรอบกติกาขึ้นมา เพื่อจะรักษาใจของเรา ถ้าใจเรามีกรอบมีกติกาขึ้นมา คุณก็ มันอยู่ที่ไหน ความรู้สึกมันอยู่ที่ไหน หัวใจอยู่ที่ไหน จิตอยู่ที่ไหนเห็นไหม

แต่ถ้ามันมีกรอบกติกาขึ้นมา ทำผิดเป็นอาบัติ สิ่งที่ทำผิดอะไรถึงเป็นความผิด ใครเป็นคนทำ ร่างกายมันทำหรือหัวใจมันทำ นี่หัวใจทำนะ จิตเป็นอาบัติไม่มี มีแต่พระเป็นอาบัติ ผู้ที่ทำผิดเป็นอาบัติ กฎหมายคนทำผิดนี่เป็นความผิด ถือว่าเป็นความรู้สึกเป็นความนึกคิด ยังไม่ได้ทำยังไม่มีเป็นอาบัติ ยังไม่ผิดกฎหมาย

แต่เวลาทำขึ้นมาใครเป็นคนผิดละ ใครเป็นคนผิด ร่างกายผิดหรือ เราเป็นคนผิดหรือ แล้วความผิดนี้มาจากไหนละ มันมาจากมโนกรรม มันมีความนึกคิด มีความพลังเหลือ มีความต้องการ มีความแสวงหา มันถึงแสวงหามาเพื่อมัน แล้วผิดถูก มันเกิดจากการกระทำของเราเห็นไหม

สิ่งที่มีการกระทำขึ้นมา ความผิดนี้ข้อวัตรปฏิบัติ แล้วข้อวัตรปฏิบัติมันจะผิดได้อย่างไร มันจะเป็นจิตได้อย่างไร แล้วความรู้สึก ร่างกายจะเป็นจิตได้อย่างไร แต่คนมันมีชีวิตนะ ไม่ใช่คนตาย คนตายทำอาบัติไม่ได้หรอก คนตายมันตายไปแล้ว คนตายมันรอแต่ไฟเผามันเท่านั้นนะ

แต่เรายังเป็นพระอยู่ ยังเป็นสิ่งมีชีวิตอยู่ เราขยับเคลื่อนไหวผิดหรือถูก มันอยู่ที่การกระทำของเรา มีข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา มันถึงทำข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมาเห็นไหม เครื่องดำเนินเข้าไปสู่หาความรู้สึก ความรู้สึกมันอยู่ที่ไหนละ สิ่งที่เป็นความรู้สึกมันอยู่ที่ไหน

การรักษาใจใจ จิตนี้มันรักษายากนัก ความรู้สึกนี้ค้นหามันไม่เจอเห็นไหม ปลาในสุม ทั้งๆ ที่มันอยู่ในร่างกายของเรา เวลาระเบิดขึ้นมา มีจิตใจ ตั้งจิตใจปรารถนา กัน อยากจะมีคุณธรรม อยากจะทำสมาธิได้ อยากจะบรรลุโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อยากจะทำได้ แล้วโสดาบันอยู่ที่ไหนละ

เวลาตำแหน่งหน้าที่นะ เวลาเขาทำราชการ เขาได้รับมอบตำแหน่งหน้าที่การงานกัน แล้วนี่โสดาบันใครมอบให้ละ แล้วเกิดมาเป็นคนก็เป็นคน คุณก็ เราเป็นคน นายเหม็น นายหมา เป็นชื่อที่ไม่ดีก็ไปเปลี่ยนสิ นายสุวรรณค์ นายเทวดา นี่ใจก็เปลี่ยนแล้วนะ ก็

เปลี่ยนสี กูชื่อโศดาบันนะ ก็ให้ชื่อมันไปเลยสี กูชื่อโศดาบัน กูชื่ออรหันต์ แล้วมันเป็น
ใหม่ มันเป็นขึ้นมาใหม่ มันไม่เป็นขึ้นมาสักคนหนึ่ง ไม่เป็นขึ้นมาเพราะอะไรละ เพราะ
มันไม่เป็นความจริงใจ

ถ้าเป็นความจริงเห็นใหม่ นี่สันทิฏฐิโก มันจะเป็นความเป็นจริงในหัวใจของเรา
ขึ้นมา ถ้าเราตั้งใจของเรา เราได้ทำของเรา เรื่องของคนอื่นเป็นเรื่องของคนอื่นนะ
ความสุขความทุกข์เป็นของเรา สมบัติพัสถานที่เราหามาได้เป็นสมบัติสาธารณะ

สมบัติของเราเป็นจริงของเรา ปลาในลุ่ม ความรู้สึกจิตในร่างกายนี้ คนเป็น
เท่านั้นนะทำดีทำชั่วนะ คนหาผลประโยชน์ต่างๆ นะ แต่เรามีสติสัมปชัญญะขึ้นมา เรา
เห็นภัยในวัฏสงสาร เรามาบวชเป็นพระ ถ้าเป็นพระ เป็นนักประพฤติปฏิบัติธรรม แล้ว
เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแค่นั้นแล้ว มันควรจะได้สัมผัส มันควรจะได้ความเป็นไป
มันพออยู่พอกินนะ

จิตสงบขึ้นมามันจะมีหลักมีเกณฑ์ของมัน จิตมันเป็นสิ่งรักษาได้ยาก สิ่งที่เรา
สร้างกันขึ้นมา วัด วา อาราม มันเป็นสมบัติสาธารณะเห็นใหม่ วัดนี้ สิ่งต่างๆ ที่เราสร้าง
ขึ้นมา เจดีย์ วิหารต่างๆ มันเป็นที่อยู่ของผู้ที่ไม่มีอารามมิก

เราไม่มีเรือนนะ เป็นพระ พระภิกษุห้ามอยู่บ้าน ภิกษุต้องอยู่วัดอยู่อาราม เราจะ
สร้างอารามไว้สำหรับภิกษุเป็นผู้ที่เห็นภัยในวัฏสงสาร เข้ามาอาศัยอยู่ที่นี่ เวลาสร้างวัด
ขึ้นมาแล้วเขาเอามาถวายวัดกับสงฆ์เห็นใหม่ ขอให้ภิกษุสงฆ์จากจตุรทิศ ผู้ที่ยังไม่เคยมา
ให้ได้มา ผู้ที่มาแล้วขอให้อยู่ร่วมเย็นเป็นสุข

เขาต้องการปรารธนา ทุกคนปรารธนาพระที่ดี ทุกคนปรารธนาทำบุญกุศลกัน
อยากได้บุญกุศลของเขา ทุกคนเวลาเกิดมีสติสัมปชัญญะขึ้นมา ทุกคนว่าทุกข์ว่ายาก ชีวิต
นี้เกิดมาทุกข์ยากนัก ไม่อยากจะทำอีก อยากจะมีความสุขเห็นใหม่

แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า วิมุตติสุข แล้วสุขของเราก็อามิส
สุขเวทนา อะไรที่พอใจ อะไรที่เป็นความสุข ความสุขอย่างนี้มันเป็นสุขเวทนา
ทุกขเวทนาเห็นใหม่ มันเป็นเรื่องโลกๆ มันเป็นสุขในขั้นนี้ มันไม่ได้สุขในจิต

นี่ปฏิสนธิจิต ความอึดเต็มของมัน ถ้าทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าจิตมันสงบเข้ามา มันจะมีความสุขอย่างนั้น สุขอย่างนั้นจิตมันพออยู่พอกินนะ คุณสิ เวลาเราใช้ตรรกะของเรา เราใช้ปัญญาของเรา มันลงตัวทีหนึ่ง มันโล่ง มันว่าง มันมีความสุข อันนั้นยังไม่ใช้สมาธิ เพราะอะไร เพราะว่าเราไม่มีสิ่งชักนำ คือไม่มีสติปัญญาด้วยการบริกรรมมันเข้าไปเห็นใหม่

ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ มันเข้าไป คุณสิ เทคโนโลยีมันย่อยสลายของมัน มันเห็นความเป็นไป จิตก็เหมือนกัน จิตปกติของเรา เราว่าจิตนี้ก็ละเอียดแล้ว จิตนี้ก็เป็นนามธรรมแล้ว เราก็ถนอมรักษามันไว้ เราก็ถนอมความรู้สึกนั้นไว้ เวลามันวูบวาบ มันเปลี่ยนแปลง เราก็ว่ามันจะตกไปในที่ผิด มันจะเป็นอามิส มันจะเป็นนิमित มันจะไปเห็นผิดเห็นถูก กลัวมันจะตกลงไปในที่ผิด กลัวไปทั้งหมดเลย

ความกลัวเห็นใหม่ ความกลัวเป็นกิเลสอันหนึ่ง ความกลัวมันเกิดดับ ความกลัวว่าจะไม่สุขไม่สบาย กลัวว่าเราจะไม่มีเงินใช้สอยเราก็กลัว เรากลัวตัดหาความทะยานอยากมันอาศัยความกลัวนี้มาหลอกเรา ใ้หนีก็กลัวไปหมดทุกอย่าง เราจะกลัวไปอะไรในเมื่อมันจะเปลี่ยนแปลง มันจะเป็นการเปลี่ยนแปลงเห็นใหม่

ถ้ามันมีการเปลี่ยนแปลงกำหนดตั้งสติ ปัญญาอบรมสมาธิก็ได้ สมาธิอบรมปัญญาก็ได้ ปัญญาอบรมสมาธินี้ในธรรมะของพระพุทธเจ้าตริกเข้าไป แต่ก็มีสติตามมันไป พอตามไปเหนื่อยมาก คิดมาก ล้ามาก แล้วมันทำไมไม่ปล่อย ถ้าคิดมาก ล้ามาก ถ้ามันถึงที่สุดของมัน มันหยุดของมัน มันปล่อยของมัน

นี่ใจเราจะเห็นของมันเลยใจ สิ้นสุดขบวนการความคิดมันก็คือความสงบนั้นนะ สิ้นสุดสมาธิคือมันปล่อยวาง แต่ปล่อยวางได้เดียวเดียว ได้แป็บเดียว มันก็เป็นไปอีกเห็นใหม่ ธรรมชาติของจิตมันทำงานของมันโดยธรรมชาติของมัน เหมือนกับเครื่องยนต์กลไก จะติดเครื่องแล้วเครื่องมันก็ต้องหมุนไปตามธรรมชาติของมัน

จิตเวลาเราเกิดมา ปฏิสนธิจิตมันไม่เคยหยุดเลย นอนก็ฝัน นิ่งก็คิดเหม่อลอยของมันไปตลอดเวลา จิตมันหยุดไม่ได้เลย พอทำสมาธิขึ้นมานั้นนะจิตมันดับเครื่อง มันได้พัก จิตได้พักก็ต่อเมื่อจิตมันสงบเท่านั้น จิตนอนหลับมันก็พักโดยสามัญสำนึก พักโดย

โลก คนเราไม่นอนหลับไม่พักผ่อนเลยนี่ตาย ขนาดนอนหลับพักผ่อนไปแล้วมันยัง
ละเมอเพื่อพัก มันยังคิดของมันไป เพราะมันยังไม่สนิทเห็นใหม่

ถ้าหลับสนิท หลับลงลึกๆ เลย โอ้...ตื่นขึ้นมาโล่ง มีความสุข มีความอึดใจ นั้นมัน
เป็นการพักผ่อนของโลกไง มันไม่พักผ่อนในธรรมะ ในธรรมถ้าจิตมันพักเห็นใหม่ ทำ
จิตสงบขึ้นมาได้ไง

ถ้าจิตมันสงบมาได้เห็นใหม่ มันสงบของมันขึ้นมา มีสติสัมปชัญญะ มันรู้ตัวไ
เหมือนหลับในขณะที่ตื่นอยู่นี้ จิตมันลงที่เรา เราข่มขึ้นอยู่อย่างนี้ มันลงไปเรารู้ตัว
ตลอดเวลา คนหลับขณะที่ตื่นอยู่มันหลับอย่างไร จิตลงสมาธิมันเป็นอย่างไร

ถ้าลงสมาธิได้เห็นใหม่ นี่มันรักษายาก ความเป็นสมาธิ ความที่จิตมันสงบ มัน
รักษาได้ยาก เพราะอะไร เพราะเราไม่เคยทำ แล้วเราก็อำไม่เป็น แล้วถ้าคุณมีให้ค่าขึ้นมา
ว่าถ้าจิตสงบมันก็ไม่มีความค่าเท่าไร เราใช้ปัญญาของเราไปเลย

ปัญญาอย่างนั้นมันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ถ้ามันทำตามความเป็นจริงเห็นใหม่
เหมือนเงิน ถ้าเราเข้าใจว่าทำแล้วมันจะได้เงินมา เราจะรอรับเงินรับสิ่งแลกเปลี่ยนมา แต่
เราบอกเราทำแล้วเราให้เขาไปเลย เราไม่ได้คิดว่าเราได้เงิน เราไม่ได้รอรับเงิน เงินมันจะ
ตกมาจากไหน เราก็อำไม่รับเงินมันตกมาก็เป็นของคนอื่นไป

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราใช้ปัญญาขึ้นไป เวลามันปล่อยวางขึ้นมา ผลของมันเป็น
มิจฉา เพราะมันไม่มีสติ ไม่มีผู้รับรู้ ไม่มีใครเป็นเจ้าของ นี่ไงเราหลับขณะที่ตื่นอยู่ จิตมัน
เป็นสมาธิ เราตื่นอยู่ตลอดเวลา แต่จิตมันลง ไม่ใช่หลับ

คำว่าหลับหรือตื่นอยู่นี้เปรียบเทียบ เป็นบุคคลาธิษฐาน แต่ความเท็จจริงเราจะบอก
ว่ามันมีสติสัมปชัญญะ มันรู้ซึ้งๆ หน้า มันเหมือนจิตลงต่อเมื่อสติสัมปชัญญะ รู้ตื่น รู้ตื่น
อยู่ แต่จิตมันลง รู้ตื่นอยู่ รู้ตลอดเวลาว่าจิตมันลงออกไป จะลงขนาดไหนมันรู้ตัว
ตลอดเวลา มันรู้ตัว มีสติตามรู้ไปตลอดเวลา นี่มันเป็นของมันแล้วมันสดชื่นมาก อ้อ..
เป็นอย่างนี้เอง เป็นอย่างนี้เอง พอมันเป็นอย่างนี้เองขึ้นมาเห็นใหม่ เราทำ
ขยันหมั่นเพียรของเรา เพราะอะไร เพราะสมาธิหม่ากิเลสไม่ได้

แต่ถ้าไม่มีสมมติปัญญาเกิดไม่ได้! ปัญญาที่เกิดมันเป็นปัญญาสกปรก มันเป็นปัญญาสามัญสำนึก เป็นปัญญาของสัญชาตญาณ มันเป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญาอย่างนี้ไม่ได้ฆ่ากิเลส เว้นไว้แต่จิตปาปิกัญญา หมายถึงว่า คนที่สร้างบุญกุศลมามาก แล้วมันตรัสรู้เร็ว ความรู้เร็ว ฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทีเดียว พระพาหิยะฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ทีเดียวเป็นพระอรหันต์เลย พระยสะฟังเทศน์ ๒ ที่สำเร็จเป็นพระอรหันต์

แล้วเทวทัตอยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์อยู่ทั้งปีทั้งชาติ เทวทัตฟังทุกวัน กรอกหูทุกวันเลย เทวทัตทำไมคิดอย่างนั้นล่ะ มันอยู่ที่หัวใจไง มันอยู่ที่อำนาจวาสนาของคนที่ตั้งมา แล้วมันสร้างสิ่งนั้นมา เทวทัตก็อยู่กับพระพุทธเจ้าทุกวันนะ ฟังพระพุทธเจ้าทุกวัน แล้วทำไมยังคิดว่าจะขอปกครองสงฆ์ล่ะ

กิเลสค้นหาความทะยานอยากมันไม่เหมือนกัน พอมันไม่เหมือนกัน สิ่งที่ว่าหลับขณะตื่นอยู่ จิตมันลงขณะที่มันเป็นไป ถ้าเป็นไปเราสร้างของเราขึ้นมา เพื่อความเป็นประกัน ประกันถึงความว่าเราเข้ามาบวชเป็นพระเป็นเจ้าขึ้นมา เราต้องได้สัมพัจฉรรรมลี

สิ่งที่ว่า อชุปฎิปปันโน ฉฺยยะฎิปปันโน สามิจิฎิปปันโน เราทำปฏิบัติตรง ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบต่อธรรมวินัย เราปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง ปฏิบัติสมควรแก่ธรรมวินัย ถ้าเราปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง สมควรแก่ธรรมวินัย จิตของเรามันต้องเข้าสู่สัมมาทิฐิ สู่ความเป็นสังฆะ พุทธ ธรรม สงฆ์ เห็นไหม ปัจจุบันนี้ เราเป็นสงฆ์ไหม? เป็น เราเป็นสมมุติสงฆ์ เราบวชมาเป็นพระ เราบวชมาในญัตติจตุตถกรรม เราเกิดมาในธรรมวินัยนี้

ศาสดาของเรา สมณโคดม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาของเรา คุณดูในต่างประเทศเขามาเที่ยวเมืองไทย เที่ยวเวียง เที่ยววังเห็นไหม วัด วา อาราม เวียงวัง คลัง นา เขามาทำอะไร เขามาคุประเพณีวัฒนธรรม แค่ประเพณีวัฒนธรรมมันออกมาจากไหน ออกมาจากใจคนที่มีศรัทธาความเชื่อ ต้องการบุญกุศล เขาลงทุนลงแรง เขาทำของเขา จนเป็นที่รำลือเลื่องลือไปถึงชาวตะวันตก สิ่งที่อยู่อาศัยสิ่งนี้เป็นสิ่งเปลือกๆ วัฒนธรรมมันตกมาที่ใจ มันจะแสดงออกมาเป็นสิ่งที่ป็นวัฒนธรรมประเพณี

แล้วสิ่งที่ป็นวัฒนธรรมประเพณี เราเกิดมาพบพุทธศาสนา แล้วสิ่งที่ป็นคุณธรรมในหัวใจ แล้วถ้าเราแสวงหาของเรา เราตั้งใจของเรา สิ่งใดเกิดขึ้น สิ่งใดกระทบกระเทือนมาจากข้างนอก มันเป็นเรื่องข้างนอกทั้งนั้น เราจะไปโทษใครไม่ได้ คุณติ พระอาทิตย์ขึ้น พระอาทิตย์ตก แดดออก ฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เราจะไปตีโทษตีพายเอาอะไรกับฤดูกาล กับสิ่งแวดล้อมจากภายนอก ทำไมเราไม่เอาหัวใจเราล่ะ

นี่ก็เหมือนกัน ในพรรษา นอกพรรษา มันก็เป็นเวลาที่เราจะประพฤติปฏิบัตินะ เดียวก็พรรษาหนึ่ง พรรษาหนึ่งนะ เกิดมาแล้วก็ตายหมด เกิดมาแล้วก็รอวันตาย บวชมา ตั้งแต่วันเข้าพรรษา รอเวลาออกพรรษา เวลามันผ่านไป ชีวิตเราเป็นเหมือนเข็มนาฬิกา หรือ นาฬิกามันหมุนไป ๒๔ ชั่วโมง วันเวลามันก็รอให้หมดเวลาไปวันหนึ่งๆ หรือ ถ้าหมดเวลาไปแล้วก็ตายไป

แล้ววันเวลาที่มันเคลื่อนอยู่ ชีวิตที่ยังมีอยู่ ทำไมเราไม่ค้นคว้า ทำไมเราไม่ทำของเรา เราจะปล่อยให้ผัดวันประกันพรุ่ง หมู่คณะมันจะคิดจะชั่วก็เรื่องของมันสิ มันเรื่องของหัวหน้า มันเรื่องของผู้นุ่ดูแล

ถ้าหัวหน้าไม่คิดจะปกครองหมู่คณะอย่างไร ครูบาอาจารย์บอกว่า ผู้นำสำคัญอย่างยิ่ง ถ้าผู้นำดีนะ จะคอยดูแลเราไม่ให้มีการกระทบกระเทือนจนเกินไป เรื่องจะไม่ให้มีการกระทบกระเทือนกันมันเป็นไปได้ ลึ้นกับพื้น คนอยู่ด้วยกันเกิน ๒ คน มันมีปัญหากัน ทุกคน ๒ คนอยู่ด้วยกัน แนวคิดมันต้องมีความต่างกัน แต่เรื่องอย่างนี้มันเป็นเรื่องข้างนอก คนที่มาปรารธนา มาใส่ดี ปรารธนาเพื่อการกระทำ มันปรารธนามาค้นคว้าหัวใจของเรา เรื่องข้างนอกมันจะเกี่ยวอะไรกับหัวใจของเราล่ะ

หัวใจของเรา ปลาในสุม หัวใจที่มันอยู่ในร่างกายนี้ แล้วร่างกายมันกระทบกระเทือนกับใคร เราอยู่ในกุฏิ อยู่ในร้านของเรา ใครจะเข้ามาอยู่กับเราได้ แล้วรักษาใจของเรา ใจสิ่งที่กระทบกระเทือน เพราะใจ กิเลสตัณหาความทะยานอยากมันไปรับรู้ พอรับรู้อะไรมันก็ย่อยสลาย มาเกี่ยวเอื้องใจ

วัวมันกินหญ้ามาแล้วก็มานอนเคี้ยวนะ โอิโฮ มันเคี้ยวมีความสุขของมันนะ โอินี้ไปกระทบอะไรมานะ มันก็กลับไปร้าน ไปกุฏิก็ไปนอนคิดนะ “โอ้ โอ้โน้นมันว่ากูอย่างนี้ โอินี้มันว่ากูอย่างนั้น” วัวมันเคี้ยวเอื้อง! มันไปเอามาทำไม มันผ่านไปแล้ว มันเรื่อง

ของเขา แล้วเรื่องอย่างนี้มันเป็นเรื่องของครูบาอาจารย์ใช่ไหม หัวหน้าเป็นผู้ดูแลใช่ไหม ถ้าหัวหน้าเป็นผู้จัดการ สมควรหรือไม่สมควร หัวหน้าเขามองอยู่ ถ้ามันสมควรขึ้นมา หัวหน้าจัดการเอง แต่ถ้ายังไม่สมควร ไม่สมควรหมายถึงว่า ทุกอย่างโอกาสของคนมีการแก้ไข ทุกคนมันมีสิทธิ

ชีวิตของเราเห็นใหม่ เราเกิดมา เราเลือกมุมมองของเราว่าเราจะไปทางไหน คุณติ ในการศึกษา เขาจะเรียนแขนงไหนก็ตามแต่ความถนัดของเขา นี่ก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติของเรา ในเมื่อมันหนักไป มันอ่อนไป มันเข้มแข็งไป มันปานกลาง มันเป็นอย่างไรรู้ที่อยู่ที่แนวคิด อยู่ที่ความตั้งใจ ความตั้งใจ แล้วเราจะเลือกไปทางไหน ถ้าเลือกทางนั้น เราควรทำสิ่งนั้นให้ดี

นี่ไงโอกาสของเขา ทุกคนนะ ความดีไม่ใช่ดีด้วยการเกิด ดีด้วยชาติตระกูล ดีด้วยการกระทำทั้งนั้น ทำดีทำชั่ว เทวทัตทำผิดขนาดนั้น เวลาถึงที่สุดแล้วยังมาขอขมาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ไงเขายังสำนึกผิดได้! นี่ไง คนมันมีดีมีชั่วในตัวของมันเอง มันจึงต้องให้แก้ไข ให้โอกาสเขา ถึงเวลาแล้วถ้ามันหนักหนาสาหัสสาขานี้ เดี่ยวหัวหน้าจัดการเอง แต่ถ้ายังไม่ถึงเวลาจัดการ จะไม่ให้มีอะไรกระทบกระเทือนเลย “มีงมาจากไหนล่ะ?” เกิดมาจากโลก คุณติ เวลาอยู่ในครรภ์ ๙ เดือนนี้ทุกข์ไหม แล้วคลอดออกมาแล้วนี่เป็นผลของวิญญูะ

มันเป็นผลของกรรม มันเป็นผลของการกระทำ มันจะหมุนไปของมันเจอเหตุการณ์ของมันไป ด้วยเวรด้วยกรรม แล้วด้วยเวรด้วยกรรมมันเกิดขึ้นมาแล้ว เราดูแลสิ่งนี้ แล้วเราเกิดมาผลของเวรของกรรมเห็นใหม่ คุณติ คุณในหลักของศาสนาสิ หลักศาสนา คนเกิดมาเห็นใหม่ คนเกิดมาทุกข์จนเจ็บใจ เศรษฐี กระฎุมพี มาศรัทธาในศาสนา เยอะแยะไปหมดเลย

เราก็เป็นบุคคลคนหนึ่งที่เกิดมาในวิญญูะ เรามีความศรัทธา เห็นภัยในวิญญูสงสาร เราถึงมาออกมาประพฤติปฏิบัติ ออกมาบวชกัน เพื่ออะไร เพื่อคั่นคว่ำ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สาธุ นี่ก็คือธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่ธรรมชาติของเราล่ะ? คีล สมาธิ ปัญญาที่เกิดกับเราล่ะ? เราต้องการตรงนี้ เราต้องการสิ่งที่เกิดจากเรา รสชาติของอาหาร รสชาติของคุณธรรม ขอให้จิตเราสัมผัส ขอให้ความเป็นไปเกิดจากใจของเรา เราถึงมาทုံมเทศน์อยู่อย่างนี้ไง

แล้วนี่เพราะเรามีความเชื่อมั่น เรามีความเชื่อในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์นะ เราถึงมาบวชเป็นพระเป็นเจ้ากันอยู่อย่างนี้ เพราะเรามีเป้าหมายว่าเราจะพ้นจากทุกข์ให้ได้ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชี้ทางพ้นทุกข์ แล้วเราก็ประพฤติปฏิบัติอยู่ จะชี้ทางพ้นทุกข์นี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้ทาง

แต่เราได้ทางนั้นมา ทางมันมี เห็นทางแล้ว แล้วเราจะเดินตามทางนั้นได้ไหม เราสร้างทางขึ้นมาได้ไหม เห็นทางแบบทางโลกเขาคือมีถนนให้วิ่งใช้ไหม แล้วเราเห็นทางทางมันอยู่ไหนล่ะ?

สัมมาสมาธิ! จิตสงบ จิตตั้งมั่น จิตเป็นจุดสตาร์ตออกไปเพื่อการกระทำ ถ้าไม่เอาความสงบของใจ มันไปดูในแผนที่ไง นี่ดูสิ ถนนหนทางเขามีไว้ให้รถวิ่ง เรากางแผนที่เลย เราจะไปเส้นทางนั้น โอ้โฮ เส้นทางนี้สู่นิพพาน เราไม่ได้ก้าวเดินเลยนะ เราไม่รู้เห็นของเราเราไม่เข้าใจอะไรของเราเลย

แต่ถ้าเราทำจิตของเราสงบเข้ามา เออ จุดสตาร์ตอยู่ตรงนี้ รถจะออกทางไหน มันจะไปทางไหน ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบเข้ามาแล้ว ออกรู้ ออกเห็น ออกรู้ ออกเห็นในอะไร ในสิ่งที่จิตมันเกี่ยวข้อง จิตมันจะเกี่ยวข้องในสิ่งใด มันจะเกี่ยวข้องในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม

แล้วในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม มันเป็นกิเลสหรือ ในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม มันไม่ได้เป็นกิเลสเลย สิ่งนี้มันไม่เป็นกิเลสแล้วไปดูมันทำไม มันไม่ใช่กิเลส ตัณหาความทะยานอยากต่างหากคือกิเลส มันอาศัยช่องทาง เห็นไหม ชั้น ๕ ไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ชั้น ๕

พระอรหันต์เห็นไหม สอุปาทิเสสนิพพาน การเทศน์ว่าการขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นก็ชั้น ๕ ทั้งนั้น คำพูดอะไรต่างๆ ออกมาจากอะไร ก็ออกมาจากชั้น ๕ ทั้งนั้น แต่เป็นชั้น ๕ ที่สะอาดบริสุทธิ์

สอุปาทิเสสนิพพานคือพระอรหันต์ที่จิตใจสะอาดหมดจดแล้ว กิริยาท่าทางสิ่ง
 นั้นมันเป็นสัญชาตญาณ มันเป็นธรรมชาติของจิตที่มันสะอาดแล้ว เห็นใหม่ กาย เวทนา
 จิต ธรรม มันเป็นกิเลสหรือ มันไม่เป็นกิเลสหรือ แต่ค้นหาความทะยานอยากในจิตของ
 เรา มันอาศัยกาย อาศัยเวทนา อาศัยจิต อาศัยธรรม ข่มขี้ ข่มเหง ทำร้ายเรา กิเลสมันซัดอีก
 ซ้อนหนึ่ง อีกซ้อนหนึ่ง มันอาศัยกาย เวทนา จิต ธรรม เป็นเครื่องมือทำลายเรา อาศัยกาย
 อาศัยเวทนา อาศัยจิต อาศัยธรรม

อาศัยจิต อาสเวหิ จิตฺตานิ วิมุจฺจิง สุติ อาสวะสิ้นไป จิตมันเป็นผู้วิมุตติ แต่อาสวะ
 ยังมีอยู่กับจิต แล้วตัวจิตมันสงบ แล้วตัวจิตมันออกไปโดนค้นหาความทะยานอยากมัน
 ข่มขี้ มันออกไปทำลายเห็นใหม่ นี่ไง พอจิตสงบแล้วมันออกหากาย หาเวทนา หาจิต หา
 ธรรม นี่ไง ถนนหนทางที่มันจะก้าวเดินของมันไป

ถ้าก้าวเดินไป เอาอะไรก้าวเดิน? ของไม่มีชีวิต ของไม่มีความรู้สึก มันจะเอา
 อะไรก้าวเดิน? จิตมันไม่สะอาดบริสุทธิ์ ที่ก้าวเดินอยู่นั้น กาย เวทนา จิต ธรรม เราเข้าไป
 หมดเลย เปิดแผนที่ทางรู้หมดเลย

จิตสกปรกยังรู้อะไรไม่ได้! จิตสกปรกอย่างนั้นมันก็รู้โดยโลก รู้โดยสถานะ คุณ
 สถานะเห็นใหม่ ใครมีการศึกษาสูงส่งขนาดไหนล่ะ มันก็เป็นมุมมองของเขา ก็มองจาก
 วิชาชีพของเขา จิตใจของคนที่ศึกษาคนละแขนง มันก็มองในวิชาชีพของแต่ละวิชาชีพ
 นั้นไป แล้วของใครถูกต้องล่ะ ถ้าจิตมันไม่สงบเข้ามา มันไม่เป็นกลาง มันไม่เป็นสัจ
 ธรรม มันไม่เป็นอริยสัจ มันไม่เป็นความจริงขึ้นมา อะไรมันถูกต้อง มันก็มองในมุมมอง
 เห็นใหม่ โลกียปัญญาๆ นี่ไง

ธรรมะมันถึงเอามาตีความกันหลากหลาย แต่การกระทำมันหลากหลายโดยการ
 กระทำ โดยจริตนิสัย แต่เวลามันถึงที่สุดธรรมะมันหลากหลายตรงไหน มีหนึ่งเดียว เอ
 โโก_ธัมโม ธรรมะมีหนึ่ง ไม่มีสอง! ธรรมะมีหนึ่งเดียว! จะมาช่องทางไหน จะทำทาง
 ไหน มันต้องเหมือนกันหมด อริยสัจอันเดียวกัน!

ถ้าอริยสัจอันเดียวกันมันจะเถียงกันไปไหน คนไปถึงเป้าหมายที่เดียวกัน มันจะ
 ไปทะเลาะกันที่ถึงเป้าหมายนั้นบ้าอะไร ต่างคนต่างมามันก็เป้าหมายอันเดียวกัน มันก็
 เป็นความจริงอันเดียวกัน พออันเดียวกัน จะอันเดียวกันอย่างไรล่ะ

ถ้าอันเดียวกันนะ มันต้องรู้เห็นเหมือนกัน การกระทำขนาดไหนมันเป็นการกระทำอันนั้น แต่ถึงเป้าหมายแล้วก็ยังเป็นอันเดียวกัน แล้วอันเดียวกันมันมีที่ไปที่ไปไง ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมา คูลิ เราเคยทำมาหากินกันมาใช่ไหม กว่าเราจะได้เงินบาท ๒ บาท เราลงทุนลงแรงมาแค่ไหน เงินมันจะลอยมาจากฟ้าหรือ เงินเขาจะยัดใส่มือมาหรือ มันก็มีแต่พ่อแม่ให้ลูกเท่านั้นนะ

แต่เวลาเราจะได้เงินมาสักบาท ๒ บาท เราต้องลงทุนลงแรง เราต้องทำอาชีพของเราะ มันซื้อขายแลกเปลี่ยนมาแล้วมันถึงได้เงินนั้นมา ในการประพฤติปฏิบัติเราทำอย่างไร แล้วมันถึงจะได้สิ่งนั้นมา ถ้ามันได้สิ่งนั้นมาแล้วมันถึงจะเป็นความจริงเห็นไหม แล้วสิ่งที่จะได้มา เอาอะไรไปแลกเปลี่ยนมันมา ถ้าเราไม่ทำความสงบของใจ

พื้นฐานของมันเลย ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมจะพูดธรรมะนะ ขอให้ทำจิตเอ็งให้สงบเข้ามาก่อน พอจิตมันสงบเข้ามา การพูดเหมือนกับได้ภาษา ถ้าเราได้ภาษานะ คูลิ ทางธุรกิจ ถ้าเราได้ภาษาขึ้นไป เราพูดภาษาเดียวกับเขา เราติดต่อธุรกิจเขาได้ง่ายมากเลย เพราะมันพูดภาษาเดียวกัน ถ้าเราต้องไปพูดคนละภาษานะ เราต้องมีล่ามแปล มีอะไรนะ การติดต่อค้าขายมันจะยุ่งยากไปหมดเลย

พอจิตมันสงบเข้ามา มันเป็นภาษาสากล การทำความสงบ การทำวิปัสสนา การทำอะไรต่างๆ ผลของมันต้องมีความสงบ ผลของมันต้องสงบทั้งนั้น เพียงแต่ว่าลัทธิศาสนาใด พุทธศาสนาเห็นไหม ต้องทำความสงบของใจเข้ามา ศีล สมาธิ ปัญญา ต้องมีศีล ต้องมีสมาธิ ต้องมีปัญญา นี่ไง ลัทธิศาสนา ศาสนาพุทธไม่ใช่ลัทธิศาสนา แต่เป็นศาสนาเพราะมันรู้แจ้ง มันอธิบายถึงจิตวิญญาณ ถึงการเกิดและการตายของจิต

จิตนี้มันมาจากไหน! บุพเพนิวาสานุสติญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าชายสิทธัตถะมาจากไหน? จิตนี้มาจากไหน? มันเกิดมันตายมาอย่างไร? ทำไมถึงพัฒนาการมาเป็นพระโพธิสัตว์? แล้วมันพัฒนาการมาเกิดเป็นพระเป็นเจ้า มันเกิดมาอย่างไร? แล้วชำระมันอย่างไร? มันสิ้นกระบวนการของมันอย่างไร? มันจบกระบวนการอย่างไร?

นี่ศีล สมาธิ ปัญญา ปัญญา มันเกิดของมันเห็นไหม จิตนี้มาจากไหน? ชีวิตนี้มาอย่างไร? อันนี้มันเป็นข้อมูลให้เห็นว่าจิตนี้มีอำนาจวาสนา มีกำลังเห็นไหม มีสมาธิ ทำ

สมาธิง่าย ทำสมาธิยาก ปัญญาเกิดขึ้นง่าย เกิดขึ้นยาก นี่มันเป็นอำนาจวาสนา มันเป็นบารมีของจิต

แต่เวลาวิปัสสนา อริยสัจ มันคนละเรื่องเลย วิปัสสนา อริยสัจ มันต้องเข้าไปในมรรค งานชอบ เพียรชอบ สมาธิชอบ ทุกอย่างชอบ แล้วมันหมุนเข้าไปชอบอย่างไร แล้วมันไปทำลายกิเลสอย่างไร นี่ใจที่ว่าเงินที่ได้มาได้มาอย่างไร มรรคผลที่ได้มาทำมาถูกต้องอย่างไร

ไอ้ที่นี่มีมรรคผลเต็มหัวใจกันทั้งนั้นเลยนะ แต่ไม่รู้ที่มาว่ามาอย่างไร มันปล้นมา มันไปปล้นมรรคผลนิพพานมาจากพระไตรปิฎกใจ มันปล้นมันชิงมา แล้วของปล้นของชิงมันจะเป็นสัมมาปฏิบัติ มันจะเป็นอัตตัตตสมวัตติของจิตนั้นได้อย่างไร มันเป็นไปไม่ได้! มันเป็นไปไม่ได้ มันถึง โกงมา มันถึงฉ้อ โกงมา มันถึงไม่เป็นมาเห็นใหม่

เราประพฤติปฏิบัติมา เราตั้งใจของเรามานะ ไม่ต้องตั้งว่าเราจะไปนิพพาน พอบอกว่าจะไปนิพพานเข้าอ่อนเลยนะ โอ้อโฮ มันสุดเอี่ยม สุดหล้าฟ้าเขียว มันจะเป็นไปได้ อย่างไม่ ทำใจให้สงบก่อน ถ้าใจสงบนะ สุดหล้าฟ้าเขียว ภูเขาสูงขนาดไหน มันอยู่ได้ อยู่เท่าของคนไปยืนบนภูเขา นั่น

ภูเขา ภูเขา การชำระกิเลสมันชำระจริงในความรู้สึกของเรา มันชำระกิเลสในหัวใจของเรา ในหัวใจที่มันทุกข์มันยาก ที่ว่าคนไม่มีวาสนา ถ้าจิตมันสงบเข้ามา แล้วเกิดอำนาจวาสนามันออกวิปัสสนาของมัน เรา รู้ เราทำของเราเห็นใหม่ นี่มันอยู่ที่นี้ ไม่ใช่ นิพพานอยู่สุดหล้าฟ้าเขียวที่เราจะตามไปเอาที่ไหน นิพพานหรือทุกข์มันอยู่ที่ในกลางหัวอกของเรา ทุกข์ก็ไม่วู้จัก ทุกข์ก็จับเคลื่อนไม่ได้ ให้ไปคบบี่สีไฟในหัวใจ

เวลาจะหาความสุขก็หาไม่เป็น จุดไฟเผาตัวเอง จุดไฟเผาหัวใจ แล้วบอกว่าอยากได้ความสุข มันเอาไฟเผาหัวใจ มันจะเอาความสุขมาจากไหน ความสุขมาจากใจมันต้องมีความร่มเย็นเป็นสุข แล้วเวลากำหนดพุทโธ นั่งสมาธิ ทำไมมันทุกข์มันร้อนขนาดนี้ ใหนว่าร่มเย็นเป็นสุขแต่ทำไมมันเร่าร้อนนักล่ะ

ตบะธรรมนะ เห็นใหม่ มงคล ๓๘ ประการ มงคลชีวิตเห็นใหม่ ตบะธรรมที่เผาผลาญกิเลสเป็นมงคลชีวิตอย่างหนึ่ง แต่เราไม่เข้าใจ กิเลสมันไม่เข้าใจ กิเลสเหมือนเด็ก

นะ เด็กมันอยากเล่น อยากได้ของเล่น อยากได้ที่มันชอบใจทั้งนั้น แต่ผู้ใหญ่ โอ้โฮ ละล้าละล้งเลยนะ กลัวมันมีอันตราย กลัวมันมีอุบัติเหตุ กลัวไปทุกอย่างเลย พ่อแม่ก็ “ลูก โอ้.. โอ้..” ให้อุ้กก็ร้องคินรนจะเอาให้ได้

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราปฏิบัติ เวลาเรามีสติควบคุมใจ ใจเหมือนเด็กๆ ใจมัน เรียกร้องของมัน ใจจะเอาความสะดวกสบาย แล้วพอประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ก็ว่ายากว่า ลำบาก แล้วบอกนิพพานมันสุขเอี่ยม เราต้องมีจิตวิญญาณของเรา มีการตั้งใจของเรา

การรักษาจิตนี้แสนยาก จิตเรานี้รักษาได้ยาก สิ่งที่รักษาได้ง่ายๆ เห็นไหม ทาง โลกเขาทำหากินเขาว่ายากแล้วนะ ยากเพราะมันมีการตอบสนอง มันต้องมีการตลาด มัน ต้องมีคนซื้อคนขาย มันต้องมีการแลกเปลี่ยน แต่ในการประพฤติปฏิบัติ เราทำของเราเอง นะ สมาธิเราก็นั่งของเรา เราตั้งใจของเรา แล้วเราทำของเรา เคนจกรรมนั่งสมาธิภาวนา เราทำของเรา เราตั้งใจของเรา แล้วทำไมถึงทำไม่ได้ ไม่ได้ก็เพราะเราทำตลาดเคลื่อนเอง

เราทำของเราตลาดเคลื่อนไม่ลงตามความเป็นจริงเอง ถ้าลงตามความเป็นจริงมัน จะไปไหน เราตลาดเคลื่อนเอง ใครทำให้เราผิดพลาด ใครทำให้ใจเราไม่เป็น สิ่งที่ว่าคน โน้นกระทบ มันก็มีบ้าง เสี่ยงกระทบกัน อะไรกระทบกัน อันนั้นก็เป็นการพลั้งเผลอ ของเขา ก็อภัยให้กัน ต่อไปก็เรื่องของเขา เราก็รักษาใจของเรา เราทำของเราไป เพราะ อะไร เพราะขณะนี้เราอยู่ในหมู่คณะไง

แต่ถ้าวิเวกออกไปอยู่ผู้เดียว อยู่อะไรต่างๆ มันก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง สิ่งที่มีการ กระทบกระทั่งกันบ้าง มันเป็นเรื่องธรรมดา มันก็มีเป็นเรื่องธรรมดา แต่ถ้าใครไปยึด ไปติดกับมัน มันไม่ธรรมดา เพราะอะไร เพราะมันเผาเราก่อนใจ

ถ้าเราโกรธเห็นไหม ไฟมันเผาเราก่อน เบียดเบียนตนแล้วเบียดเบียนคนอื่น ไม่ เบียดเบียนตน ถ้าเราไม่คิด มันไม่มีพลังงานขึ้นมา พลังความร้อนมันเผาผลาญเรา ความ โกรธโทสะมันเผา สิ่งนี้มันโกรธมันต้องเผาเราอยู่แล้ว พอเผาเราแล้วเราก็ไปเผาคนอื่น ไปทำลายคนอื่น

แต่ถ้าเราไม่ให้มันเผาเรา ไม่ได้ว่าเสียดศีลศีรี เราพูดไม่ได้หรือว่าเขาไม่ได้ตั้งใจว่ามันจะเสียดศีลศีรี มันจะเสียดศีลศีรีหรือไม่เสียดศีลศีรี แพ้เป็นพระชนะเป็นมาร ถ้าเรามีแต่ความเผาผลาญตัวเอง มารมันเผาแล้ว แต่ถ้าเป็นพระนะ มันประเสริฐใจ มันรู้ทันใจ

โลกธรรม ๘ สิ่งนี้มีอยู่เก่าแก่โดยดั้งเดิม ความดิ้นรนนิทานมันมีอยู่แล้วโดยดั้งเดิม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดประจำในพระไตรปิฎกเห็นไหม “ถ้าใครโดนโลกธรรม ๘ เบียดเบียนหนักหนาขนาดไหน อย่าไปเร่าร้อน ให้คิดถึงตถาคต เพราะตถาคตโดนมากกว่าทุกๆ คน”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดามีฤทธิ์มีเดชทำลายใครก็ได้ทั้งนั้นเลย เขาจ้างคนมาค่าขนาดไหน ไม่สนใจเลย เพราะอะไร เพราะมันเป็นความเข้าใจผิดของเขา มันเป็นบาปกรรมของเขา แล้วพูดถึงถ้าตอบสนองไปมันยิ่งทำให้เขามีผลกระทบมากกว่านั้น ถึงวางใจเป็นกลาง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางใจเป็นกลางเห็นไหม ถึงบอกว่า อโหสิกรรม

ผู้ประเสริฐแพ้เป็นพระ! ไม่มีความผูกโกรธบาดหมางกับใครทั้งสิ้น แต่มันเป็นหน้าที่เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่าการภิกษุ “ภิกษุของเราเปรียบเหมือนดิน เราจะไม่นอมรักษาเลย เราจะนวด ดินต้องนวดให้อย่างดี เพื่อปั้นเป็นโอ่งเป็นไหขึ้นมา มันจะได้ไม่รั่ว”

นี่ก็เหมือนกัน ภิกษุทำความผิดพลาดต่างๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากระหน่ำๆ อย่างเดียวเลย กระหน่ำเพื่ออะไร ก็เพื่อความดีเห็นไหม แต่ถ้าไม่ต้องการเพื่อความดีนั้น ไม่ต้องการนั้น กระหน่ำทำไม ไปยุ่งกับเขาทำไม มันเป็นเรื่องของเขา เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะฆ่าเห็นไหม บอกว่า “เราฆ่าคือเราชักสะพาน คือเราไม่พูดด้วย” เวลาคนนั้นชั่วแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเจียบ นั่นคือประหารแล้วนะ ประหารด้วยการไม่รู้ คนๆ นั้นหมดสิทธิ์เลย คนๆ นั้นไม่ได้ผลต่างๆ จากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นไหม

นี่ใจการที่ไม่ตอบสนองคือการที่เขาไม่ได้ประโยชน์ของเขาแล้ว แต่เขาไม่รู้ตัวของเขาว่าเขาเป็นคนดี เขาเป็นคนองอาจกล้าหาญ เขาเป็นคนสุขยอด เขายังเป็นมารอยู่เห็นไหม แต่เขาไม่ได้เป็นพระ

ถ้าเขาเป็นพระผู้ประเสริฐ ใจเป็นพระ แพ้เป็นพระ ชนะเป็นมาร แพ้เป็นพระ คำว่าโลกเขาว่าแพ้ แต่ความจริงของเราไม่ใช่แพ้ เวลาในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “อย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้า” เพราะพระอริยเจ้า คุณิ เวลาโทสะมันเกิด มันจะพุ่งเข้ามาในร่างกายเราเลย พอพุ่งแล้วเราจะไปทำลายเขาเลย

แต่พระอริยเจ้าเห็นใหม่ ความคิดก็รู้ว่าจะคิด คิดแล้วมันก็เกิดความโกรธมันจะเกิดอะไรต่างๆ เห็นใหม่ ท้นความคิด ถ้าท้นความคิดแล้วพุดออกไปแล้วมันจะมีประโยชน์อะไรกับใคร ถ้าเป็นประโยชน์กับใครเห็นใหม่ ลักษณะของผู้นำ ถึงเวลาผู้นำ ผู้จัดการก็ต้องจัดการ ถ้าไม่จัดการก็นิ่งอยู่เห็นใหม่ ความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้า

ไอ้เรานะ รู้อะไรก็โพล่งๆ แต่ของครูบาอาจารย์เรามั่นสมควรใหม่ ถ้าสมควรนะ เวลาภาวนาไป คนภาวนาจะรู้เลย ชั้นของโสคาบัน ปัญญา มันขนาดไหน ชั้นของสติทาคามี ความละเอียดรอบคอบของปัญญาขนาดไหน ชั้นของอนาคามี มันเป็นมหาสติ มหาปัญญา ชั้นของอรหัตตมรรค ชั้นของจิตอัตโนมัตถิมัน ไวขนาดไหน

เราจะบอกว่าความคิดมันเร็วมากๆ ถ้าปัญญากับสติมันไม่เร็วเท่าความคิด มันจะเอาความคิดเราอยู่ได้อย่างไร นี่จิตแค่สงบเท่านั้น แล้วจิตมันละเอียดเข้าไปเห็นใหม่ ปัญญา นะ มหาสติ มหาปัญญา

มหาปัญญา ปัญญาที่คิดเป็นมหาปัญญา ที่มันเร็วกว่าปัญญาของเรา แล้วมันเข้าไปทำลายกิเลสในจิตของเรา มันเร็วขนาดไหน ถ้าจิตนี้มันเร็วมาก จิตเร็วแค่ไหนสติเอาอยู่หมด สตินี้บังคับให้ความคิดนิ่งหมดเลย แล้วมีคำบริกรรม เพราะมันหยุดได้ มันถึงแก้ไขได้ เหมือนรถยนต์ถ้าเราดับเครื่องไม่ได้ เราจะถอดรถยนต์นั้นมาแก้ไขไม่ได้หรอก แล้วรถยนต์มันติดอยู่ เราจะไปถอดรถยนต์นั้นได้อย่างไร มันก็พังกันไปหมด

นี่จิตมันหมุนอยู่ จิตมันคิดอยู่ แล้วมันไม่นิ่ง จิตเราไม่สงบ เราจะเอาอะไรไปทำมัน เราจะแก้ไขจิตของเราได้อย่างไร เราจะแก้ไขจิตของเรา เราถึงต้องหยุดมันให้ได้ด้วย สัมมาสมาธิ นะ ด้วยสติ ด้วยปัญญา ด้วยคำบริกรรม พยายาม แล้วไม่จำเป็นว่าจิตต้องนิ่งจนไม่ขยับเลย แล้วค่อยใช้ปัญญา

พอเราใช้ปัญญาไป พอจิตมันสงบบ้าง พอจิตมันสงบมาแล้ว เราค่อยไปหัดฝึกฝน ใช้ปัญญา ปัญญาเกิดจากการฝึกฝน ปัญญาจะเกิดเองไม่ได้ ปัญญาจะลอยมาจากฟ้าไม่มี ถ้าปัญญาเกิดเองก็เป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญาเกิดจากภพ ปัญญาเกิดจากสัญชาตญาณ

แต่ถ้าปัญญาเกิดจากวิปัสสนาญาณ ปัญญาต้องหัดฝึกหัดฝน หัดดูหัดรู้ หัดดูเห็น ไหม หัดอะไรต่างๆ หัดดูนะ มันต้องมีสมาธิ หัดดูมันต้องมีจิตที่เป็นพื้นฐาน ถ้าหัดดูหัดรู้ ที่ว่า หัดดูไม่ต้องใช้อะไรเลย หัดดู หัดดู หัดรู้ เด็กมันก็รู้ คุณก็ ใก้มันก็เขี่ยกินหาอาหารของมันเป็นประจำ มันก็หัดเขี่ยกิน มันก็เขี่ยเขี่ยของมันทั้งปีทั้งชาติ แล้วมันได้อะไร มันก็เป็น ใก้อยู่วันยังค่ำ

คนไม่ใช่สัตว์ ยิ่งอริยภูมิในหัวใจ ไม่ใช่ภูมิของมนุษย์ ไม่ใช่ภูมิของปฤชชน จิตของมันออกวิปัสสนา ออกใช้ฝึกหัดปัญญา มันหัดขึ้นมาได้อย่างไร มันมีพื้นฐานของมันอย่างไร แล้วมันย้อนกลับมาทำลายกิเลสอย่างไร แล้วกิเลสมันขาดต่อหน้า ทำลายต่อหน้า ไปเห็นชัดๆ ต่อหน้า ทำอย่างไร

เราเป็นชาวพุทธนะ แล้วเราเป็นพระเป็นเจ้า แล้วเราเป็นพระป่า พระกรรมฐาน เรามาเพื่อกรรมฐาน ทำฐานที่ตั้งแห่งการงาน ฐานของเรา ฐานหัวใจของเรา เราหาฐานของเรา ความสงบของใจของเรา แล้วทำเพื่อประโยชน์ของเรา ให้เป็นพระจริงๆ ขึ้นมา

ถ้าเป็นพระจริงเห็นไหม ศาสนาทายาท บริษัท ๔ นะ ทางโลกเขาต้องการมาก ต้องการผู้ที่ทรงธรรมทรงวินัย แล้วหลวงตาท่านพูดประจำว่า “เราเป็นพระนะ ไม่ทรงธรรม ไม่ทรงวินัย ไม่ทรงศีล สมาธิ ปัญญา แล้วใครจะทรง” เราเป็นนักรบ เราเอาศีล สมาธิ ปัญญา ในหัวใจของเราขึ้นมาไม่ได้ แล้วโลกเขาอยู่กันเขาจะเอาอะไรไปทรง

แล้วในตำราว่าไว้เห็นไหม ต่อไปคฤหัสถ์จะสอนธรรมะมาก คฤหัสถ์ใ้ ทางโลก เขาสอนกัน แล้วเขาเอาอะไรมาสอนล่ะ แล้วเราเป็นภิกษุ เป็นพระ เราควรมีคุณสมบัติ ไหม แล้วเราจะเอาอันนี้ไปสอนเขา เราจะมีหลักเป็นจุดยืนไหม

ศาสนาทายาท ศาสนาทายาท ตอนนี้เราเป็นอะไร เราบวชเป็นพระ แล้วเราจะทำศาสนาทายาทขึ้นมาได้ไหม ถ้าเราได้ขึ้นมาในหัวใจ เราจะองอาจ เราเข้าสังคมได้หมดเลย แล้วสังคมไหนล่ะ ธรรมวินัยข้อไหนว่ามา เห็นไหม ผู้นำ เราจะเป็นศาสนาทายาท

เพื่อเป็นผู้นำ เพื่อศาสนา เพื่อเราก่อน เพื่อความสุขในหัวใจก่อน เพื่อชำระกิเลสในหัวใจ
ของเรา เพื่อตั้งตนของเราขึ้นมาให้ได้ แล้วเราจะเป็นประโยชน์

ร่มโพธิ์ร่มไทร นกกาจะอาศัย เราต้องเป็นศาสนทายาทขึ้นมาให้ได้ รักษาใจ
เราให้ได้ รักษาสัมมาสมาธิ รักษาปัญญาขึ้นมาให้เรา รักษาวิปัสสนาญาณขึ้นมา แล้วมัน
จะสู่เป้าหมายของเรา ประโยชน์ของเราเพื่อเป็นศาสนทายาทในหัวใจ เอวัง